ನಮ್ಮ ಹೆಮ್ಮೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜ: ರಚನೆ ಮತ್ತು ಬಣ್ಣಗಳ ವಿಶೇಷತೆ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ದೇಶಪ್ರೇಮ, ಒಗ್ಗಟ್ಟು ಮತ್ತು ನಿಷ್ಠೆಯ ಪ್ರತೀಕ

ಉದ್ದ : ಅಗಲ ಪ್ರಮಾಣ = ೩ : ೨ (3:2 Ratio)

ಧ್ವಜದ ಮೂರು ಪಟ್ಟಿಗಳು ಸಮಾನ ಅಗಲ ಮತ್ತು ಉದ್ದವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ 24 ಅರಗಳ ಅಶೋಕ ಚಕ್ರವಿರುತ್ತದೆ.

೧. ಕೇಸರಿ ಬಣ್ಣ: ತ್ಯಾಗ ಮತ್ತು ನಿಸ್ವಾರ್ಥ

ನಿಸ್ವಾರ್ಥತೆ ಹಾಗೂ ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುವ ಮೇಲಿನ ಪಟ್ಟಿ; ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಣಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ ವೀರರ ಸ್ಮರಣೆ ಮತ್ತು ಧೈರ್ಯದ ಸಂಕೇತ.

೨. ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣ: ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿ

ಸತ್ಯ, ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶುದ್ಧತೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾದ ಮಧ್ಯದ ಪಟ್ಟಿ; ನಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆ ಮತ್ತು ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯತೆಯಿರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

೩. ಹಸಿರು ಬಣ್ಣ: ಸಮೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ

ಸಸ್ಯಶ್ಯಾಮಲೆಯಾದ ಭಾರತ ಭೂಮಿಯ ಸಂಕೇತ; ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಹಸಿರು ಸಮೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗಿನ ನಿಕಟ ಬಾಂಧವ್ಯದ ಗುರುತು.

೪. ಅಶೋಕ ಚಕ್ರ: ನಿರಂತರ ಪ್ರಗತಿ

ಸಾರನಾಥದ ಅಶೋಕ ಸ್ತಂಭದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾದ 24 ಅರಗಳ ಧರ್ಮಚಕ್ರ; ದಿನದ 24 ಗಂಟೆಗಳ ನಿರಂತರ ಚಲನೆ ಮತ್ತು ದೇಶದ ಧರ್ಮಬದ್ಧ ಪ್ರಗತಿಯ ಪ್ರತೀಕ.

ಧ್ವಜದ ಬಟ್ಟೆ: ಕೈನೇಯ್ಗೆಯ ಹತ್ತಿ ಅಥವಾ ರೇಷ್ಮೆ ಬಟ್ಟೆ (ಖಾದಿ) ಮತ್ತು ಕೈಯಿಂದಲೇ ಮಾಡಿದ ದಾರದಿಂದ ತಯಾರಿಸಬೇಕು.

ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜ ಸಂಹಿತೆ: ಪಾಲಿಸಬೇಕಾದ ಕಡ್ಡಾಯ ನಿಯಮಗಳು

ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜಕ್ಕೆ ಗೌರವ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭಾರತೀಯನ ಕರ್ತವ್ಯ

೧. ಧ್ವಜಾರೋಹಣದ ಸ್ಥಾನ

ಹಾರಿಸುವಾಗ ಯಾವಾಗಲೂ ಕೇಸರಿ ಬಣ್ಣ ಮೇಲಿರಬೇಕು; ಕಂಬದ ತುದಿಯವರೆಗೂ ಮೇಲೇರಿಸಿ ಹಾರಿಸಬೇಕು.

೨. ಧ್ವಜದ ಎತ್ತರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನಮಾನ

ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜದ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಧ್ವಜವನ್ನು ಹಾರಿಸಬಾರದು.

೩. ಸಮಯದ ನಿಗದಿ

ಯಾವಾಗಲೂ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ನಂತರ ಹಾರಿಸಬೇಕು; ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಗೌರವಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಇಳಿಸಿ ಮಡಚಿಡಬೇಕು.

೪. ಧ್ವಜ ಹಿಡಿಯುವ ಶಿಸ್ತು

ಧ್ವಜವನ್ನು ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಯ್ಯುವಾಗ ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಸಾಗಬೇಕು; ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ನೆಲಕ್ಕೆ ತಾಗಿಸಬಾರದು.

೫. ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ನಿಷೇಧಗಳು

ಕೊಳೆಯಾದ ಅಥವಾ ಹರಿದ ಧ್ವಜ ಹಾರಿಸಬಾರದು; ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಧ್ವಜಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಬಳಸಬಾರದು.

೬. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶೋಕದ ಆಚರಣೆ

ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕೃತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶೋಕವನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಧ್ವಜವನ್ನು ಕಂಬದ ಅರ್ಧ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಹಾರಿಸುವುದು.

ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಸ್ತವ

ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಗೋರ್ • ಬಂಕಿಮಚಂದ್ರ ಚಟರ್ಜಿ • ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಮನ

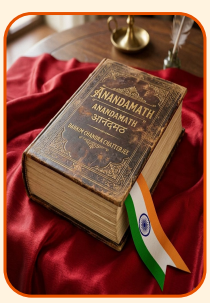
೧. ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ: ಜನಗಣಮನ

ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಗೋರ್ ಅವರು 1911ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಾಲಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರು; 5 ವೃತ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ವೃತ್ತವನ್ನು 1950 ಜನವರಿ 24ರಂದು ಸಂವಿಧಾನ ಸಭೆಯು ಅಂಗೀಕರಿಸಿತು.

೨. ಗಾಯನ ಕಾಲಾವಧಿ & ಶಿಸ್ತು

ಗೀತೆಯನ್ನು ಹಾಡಲು ಬೇಕಾಗುವ ನಿಖರ ಕಾಲಾವಧಿ 52 ಸೆಕೆಂಡುಗಳು (ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹಾಡಲು 20 ಸೆಕೆಂಡುಗಳು); ಹಾಡುವಾಗ ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು, ಸ್ಪಷ್ಟ ಉಚ್ಚಾರವಿರಬೇಕು.

೩. ರಾಷ್ಟ್ರಸ್ತವ: ವಂದೇ ಮಾತರಂ

ಬಂಕಿಮಚಂದ್ರ ಚಟರ್ಜಿಯವರ 'ಆನಂದಮಠ' ಕಾದಂಬರಿಯ ಗೀತೆ; ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಗೆ ಸಮಾನ ಸ್ಥಾನಮಾನ; ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರ ಕೂಗಿನ ಉಸಿರಿನ ಜಯಘೋಷ.

೪. ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷೆ

ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಗೆ ಗೌರವ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭಾರತೀಯನ ಪವಿತ್ರ ಕರ್ತವ್ಯ; ಅಗೌರವ ಸೂಚಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುವುದು ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹ ಅಪರಾಧ.

ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಲಾಂಛನ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಂಚಾಂಗ

ಸಾರನಾಥದ ಸಿಂಹ ಬೋದಿಗೆ • ಸತ್ಯಮೇವ ಜಯತೇ • ಶಕ ವರ್ಷ

[೧] ಸಾರನಾಥದ ಸಿಂಹ ಬೋದಿಗೆಯ ಅಂಗೀಕಾರ

• ಸಾರನಾಥದ ಅಶೋಕನ ಶಿಲಾಸ್ತಂಭದ ಮೇಲ್ಭಾಗದ (ಬೋದಿಗೆಯ) ರೂಪಾಂತರವೇ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಲಾಂಛನ ಅಥವಾ ಮುದ್ರೆ.
• ಬೋದಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು 'ಸಿಂಹ ಬೋದಿಗೆ' ಎನ್ನುವರು.
• ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಇದನ್ನು ೧೯೫೦ ಜನವರಿ ೨೬ ರಂದು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿತು.

[೨] ಪೀಠದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕೆತ್ತನೆ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಚಕ್ರ

• ಪೀಠವು ಗುಂಡಾಗಿದ್ದು, ಅದರ ನಾಲ್ಕೂ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲೂ ಒಂದೊಂದು ಚಕ್ರವಿದೆ.
• ಆ ಚಕ್ರಗಳ ನಡುವೆ ಆನೆ, ಗೂಳಿ, ಕುದುರೆ, ಸಿಂಹಗಳ ಆಕರ್ಷಕ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ.
• ಪೀಠದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಚಕ್ರವೇ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜದ ಬಿಳಿಯ ಪಟ್ಟಿಯ [illegible]

[೩] ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಂಚಾಂಗದ ಉದಯ (೧೯೫೨)

• ಇಡೀ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವ ಏಕರೂಪದ ದಿನನಿತ್ಯದ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ೧೯೫೨ ಮಾರ್ಚ್ ೨೨ ರಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಂಚಾಂಗ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು.
• ಈ ಪಂಚಾಂಗ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತ ವಿಜ್ಞಾನಿ ದಿವಂಗತ ಮೇಘನಾಥ ಸಹಾ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದರು.
• ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ಅಧಿಕೃತ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ದಿನಾಂಕವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ.

[೪] ಶಕವರ್ಷ ಮತ್ತು ಚೈತ್ರ ಮಾಸದ ಗಣನೆ

• ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಂಚಾಂಗವು ಪ್ರಾಚೀನ ಶಕವರ್ಷವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ (ಕ್ರೈಸ್ತವರ್ಷದ ೭೮ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಆರಂಭ).
• ವರ್ಷದ ಮೊದಲ ತಿಂಗಳಾದ ಚೈತ್ರ ಮಾಸವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಾರ್ಚ್ ೨೨ ರಂದು ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.
• ಅಧಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ (Leap Year) ಚೈತ್ರ ಮಾಸವು ಮಾರ್ಚ್ ೨೧ ರಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿ ಮತ್ತು ಹೂ

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪರಂಪರೆ, ಗಾಂಭೀರ್ಯ, ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ಪಾವಿತ್ರ್ಯತೆಯ ಪ್ರತೀಕಗಳು

೧. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಣಿ: ಹುಲಿ (Tiger)

ಅಪ್ರತಿಮ ಶೌರ್ಯ, ಚುರುಕುತನ, ಭವ್ಯ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಮತ್ತು ಅಪಾರ ಶಕ್ತಿಯ ಸಂಕೇತ; ಭಾರತದ ವನ್ಯಜೀವಿ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ರಾಯಭಾರಿ.

೨. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಕ್ಷಿ: ನವಿಲು (Peacock)

ಅನುಪಮ ಸೌಂದರ್ಯ, ಬಣ್ಣಗಳ ಚಿತ್ತಾರ, ನೃತ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಕಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಜೀವ ಪ್ರತೀಕ.

೩. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೂ: ತಾವರೆ (Lotus)

ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅರಳಿದರೂ ಮಲಿನವಾಗದೆ ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಉಳಿಯುವ ಪಾವಿತ್ರ್ಯತೆ, ಸತ್ಯ, ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ದೈವಿಕ ಸೌಂದರ್ಯದ ಸಂಕೇತ.

ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವೈಕ್ಯತೆ

ಈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರೇಮ, ದೇಶಾಭಿಮಾನ ಮತ್ತು ಭಾವೈಕ್ಯತೆ ಬೆಳೆಯಲು ಪೂರಕವಾಗಿವೆ.

ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆ • ಅರಣ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ • ನಮ್ಮ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪತ್ತು

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಬ್ಬಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ದಿನಾಚರಣೆಗಳು

ಗಣರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ • ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಿನ • ಮಹಾತ್ಮರ ಜಯಂತಿಗಳು

೧. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಿನ & ಗಣರಾಜ್ಯ ದಿನ

• ಆಗಸ್ಟ್ 15: ದೆಹಲಿ ಕೆಂಪುಕೋಟೆ ಮೇಲೆ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯಿಂದ ಧ್ವಜಾರೋಹಣ.
• ಜನವರಿ 26: 1950ರಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನ ಜಾರಿಯಾದ ದಿನ, ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳಿಂದ ಧ್ವಜಾರೋಹಣ ಮತ್ತು ಭವ್ಯ ಮೆರವಣಿಗೆ.

೨. ಗಾಂಧೀ ಜಯಂತಿ (ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨)

• ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ಲಾಲ್‌ಬಹದ್ದೂರ್ ಶಾಸ್ತ್ರೀ ಜನ್ಮದಿನ.
• ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ ಘೋಷಿಸಿದ 'ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಹಿಂಸಾ ದಿನ'.

೩. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಜಯಂತಿ (ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೪)

• ಸಂವಿಧಾನ ಕರಡು ರಚನಾ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಜನ್ಮದಿನ.
• ಮಹದ್ ಮತ್ತು ಕಾಲಾರಾಂ ಚಳವಳಿಗಳ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕ.

೪. ಶಿಕ್ಷಕರ ದಿನ (ಸೆ. ೫) & ಮಕ್ಕಳ ದಿನ (ನ. ೧೪)

• ಡಾ. ಎಸ್. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್ ಜನ್ಮದಿನ 'ಶಿಕ್ಷಕರ ದಿನ'.
• ನೆಹರೂ ಜನ್ಮದಿನ 'ಮಕ್ಕಳ ದಿನ' (ಕೆಂಪು ಗುಲಾಬಿ ಪ್ರಿಯ, ನವಭಾರತದ ಶಿಲ್ಪಿ, ಪಂಚಶೀಲ ತತ್ವ).

೫. ಯುವ ದಿನ (ಜ. ೧೨) & ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ (ನ. ೧)

• ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಜನ್ಮದಿನ 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯುವದಿನ'.
• 1956 ನವೆಂಬರ್ 1 ರಂದು ವಿಶಾಲ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಉದಯ, 1973 ನವೆಂಬರ್ 1 ರಂದು ದೇವರಾಜ ಅರಸರಿಂದ 'ಕರ್ನಾಟಕ' ಮರುನಾಮಕರಣ.